



## PROPOSTA DE FORMACIÓ AGENDA 21 ESCOLAR 2009-2010 Actualització 07/09/09

Aquí teniu la proposta de formació per aquest curs, adreçada de forma especial al professorat dels centres però també a altres persones de la comunitat educativa que hi puguin estar interessades (pares i mares, monitors i monitores de menjador o d'activitats extraescolars, personal de cuina i neteja, personal administratiu,...).

Aquest curs, bona part de la proposta de formació de l'Agenda 21 Escolar de Lleida està inclosa en el Pla de Formació de Zona del Segrià i per tant, reconeguda pel Departament d'Educació. Ho trobareu indicat en les formacions corresponents.

### Inscripcions:

- a) Formació inclosa en el Pla de Formació de Zona del Segrià  
Inscripcions a través de la web: <http://www.xtec.cat/crp-segria/15-forma/index.htm>  
Inscripció: Del 5 al 21 de setembre de 2009.  
Consulta d'adjudicacions: A partir del 8 d'octubre de 2009.  
Els centres participants en l'Agenda 21 Escolar de Lleida teniu prioritat en l'adjudicació de les places.  
**INSCRIPCIONS ARA!**
- b) Formació no inclosa en el Pla de Formació de Zona del Segrià  
Inscripcions: Envieu un correu electrònic a [agenda21escolar@paeria.cat](mailto:agenda21escolar@paeria.cat), indicant quina/es persona/es esteu interessades a participar.

## Primer trimestre

### General

- Conferència inaugural del curs
- Curs de formació "L'Agenda 21 Escolar... som-hi!"

### Específic

- La gestió dels materials i dels residus dels centres escolars (Pla Formació Segrià)
- Treballem per un pati més sostenible (Pla Formació Segrià)
- Gaudim de l'hort escolar (Pla Formació Segrià)
- Grup de treball "Aprofitament didàctic de l'hort escolar"

## Segon trimestre

### Específic

- Treballem l'energia (primària)
- Estalvi energètic i energies renovables (secundària)
- Seminari "L'horta de Lleida a l'escola"

## Primer trimestre

### General

#### Conferència inaugural del curs

Dia previst (a confirmar): Dijous, 15 d'octubre de 2009

Coincidint amb l'Acte de Signatura de Compromís dels centres participants en l'Agenda 21 Escolar de Lleida

#### “L'Agenda 21 Escolar... som - hi!”

Curs de formació inicial adreçat especialment als centres que comenceu aquest any a l'Agenda 21 Escolar o per tal de què més persones dels centres participants (mestres, professors, comissió ambiental...) puguin formar-se i participar de forma més activa en el projecte.

Durada total: 4h

Programació (a confirmar):

Sessió	Horari	Continguts	Lloc
Sessió 1 Dijous, 15 d'octubre	17,30 – 19h	Conferència inaugural del curs	Pendent de confirmar
Sessió 2 Dijous, 22 d'octubre	17,30 – 19,30h	Calendari i compromisos al llarg del curs escolar. Del projecte al pla d'acció per un curs. La comissió ambiental. Les activitats de motivació i difusió. Serveis i recursos del programa A21E. Els àmbits més rellevants (residus, pati, hort, aigua, energia,...) Experiències de centres (Laia Roca i representants de centres)	Centre a determinar

## Específic

### La gestió dels residus i dels materials dels centres escolars

Formació inclosa en el Pla de Formació de Zona del Segrià

Modalitat: Taller

Durada total: 10h

#### **INSCRIPCIONS ARA!**

Formació adreçada als centres que inicien o continuen un projecte sobre la gestió dels residus i dels materials del centre, o es plantegen fer-ho en propers cursos.

#### Objectius:

- Conèixer la gestió dels residus a nivell del municipi de Lleida
- Conèixer i compartir estratègies per millorar la gestió dels residus als centres escolars.
- Conèixer i compartir recursos adients: visites, materials didàctics, ecoauditories, webs, bibliografia,...
- Conèixer i compartir experiències de centres: infantil, primària i secundària.

#### Continguts:

- L'ambientalització del centre escolar i l'educació per la sostenibilitat
- La gestió dels residus i dels materials dels centres en aquest context
- La reducció dels residus com a objectiu fonamental
- Els recursos pràctics per a la gestió dels residus del centre
- Els recursos educatius
- Utilització de material de rebuig i/o reciclables per a activitats didàctiques.

#### Programació:

Sessió	Horari	Continguts	Lloc
Sessió 1 Dimarts, 20 d'octubre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica: <ul style="list-style-type: none"><li>• L'ambientalització del centre escolar i l'educació per la sostenibilitat</li><li>• La gestió dels residus de la ciutat de Lleida</li><li>• La gestió dels residus i dels materials dels centres escolars. La reducció i la recollida selectiva com a objectius fonamentals. Paper, orgànica, laboratori, ... Propostes de gestió</li></ul> (Laia Roca)	CRP
Sessió 2 Dimarts, 27 d'octubre	17,30 – 19,30h	Sessió de presentació i intercanvi d'experiències 1 (Laia Roca i representants de centres)	Centre a determinar
Sessió 3 Dimarts, 3 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió de presentació i intercanvi d'experiències 2 (Laia Roca i representants de centres)	Centre a determinar
Sessió 4 Dimarts, 10 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica – pràctica: <ul style="list-style-type: none"><li>• Presentació de recursos educatius per treballar el tema (guies, ecoauditories, web, ...)</li></ul> (Laia Roca)	Centre a determinar
Sessió 5 Dimarts, 17 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica – pràctica: <ul style="list-style-type: none"><li>• Utilització de material de rebuig i/o reciclables per a activitats didàctiques</li></ul>	Escola Traç

## Treballem per un pati més sostenible

Formació inclosa en el Pla de Formació de Zona del Segrià

Modalitat: Curs

Durada total: 12h

### INSCRIPCIONS ARA!

Curs de formació adreçat als centres que inicien o continuen un projecte de millora del pati, o sobre la biodiversitat al pati (zones verdes, jardineria sostenible, atracció de fauna,...), o us plantegen fer-ho en propers cursos

#### Objectius:

- Conèixer propostes de treball sobre la biodiversitat a partir del pati de l'escola.
- Conèixer i compartir estratègies per millorar el pati de l'escola com a espai educatiu.
- Conèixer i compartir recursos adients.
- Conèixer i compartir experiències de centres: infantil, primària i secundària

#### Continguts:

- L'ambientalització del centre escolar i l'educació per la sostenibilitat
- El pati de l'escola, un espai educatiu privilegiat; tipus de patis i possibilitats
- El verd al pati de l'escola: arbrat, arbustos, plantes,...
- Jardineria sostenible: tipus de reg, tria d'espècies adients,...
- Recursos i propostes didàctiques (vegetació)
- Recursos i propostes didàctiques (fauna)

#### Programació:

Sessió	Horari	Continguts	Lloc
Sessió 1 Dijous, 29 d'octubre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica: <ul style="list-style-type: none"><li>• L'ambientalització del centre escolar i l'educació per la sostenibilitat</li><li>• El pati de l'escola, un espai educatiu privilegiat; tipus de patis i possibilitats.</li><li>• La importància del joc i el seu paper en el disseny del pati</li></ul> (Laia Roca i Concepció Boleda)	CRP
Sessió 2 Dijous, 12 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica: <ul style="list-style-type: none"><li>• Disseny d'espais en jardineria. Condicionants, requisits,...</li><li>• La jardineria al pati de les escoles. Manteniment, tria d'espècies, reg,...</li></ul>	Centre a determinar
Sessió 3 Dijous, 26 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica – pràctica 1: <ul style="list-style-type: none"><li>• Propostes d'activitats de jardineria a l'escola</li></ul>	Centre a determinar
Sessió 4 Dijous, 10 de desembre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica – pràctica 2: <ul style="list-style-type: none"><li>• Propostes d'activitats de jardineria a l'escola</li></ul>	Centre a determinar
Sessió 5 Dijous, 14 de gener	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica – pràctica 3: <ul style="list-style-type: none"><li>• Propostes d'atracció de fauna a l'escola</li><li>• L'experiència de la proposta "Apropa't als parcs" (Barcelona)</li></ul>	Centre a determinar
Sessió 6 Dijous, 28 de gener	17,30 – 19,30h	Sessió de presentació d'experiències de diferents centres (Laia Roca i centres)	Centre a determinar

## Gaudim de l'hort escolar

Formació inclosa en el Pla de Formació de Zona del Segrià

Modalitat: Curs

Durada total: 14h

### INSCRIPCIONS ARA!

Curs de formació adreçat als centres que inicien o continuen un projecte d'hort escolar o interessats en fer-ho en propers cursos.

#### Objectius:

- Conèixer propostes de treball sobre l'hort escolar, com a entorn d'aprenentatge.
- Conèixer i compartir estratègies per dur endavant un projecte d'hort escolar ecològic.
  - Conèixer l'agricultura ecològica i aplicar-la en un projecte d'hort escolar.
  - Gestionar correctament la posada en marxa i el funcionament de l'hort.
  - Integrar i relacionar l'hort escolar amb la gestió ambiental de l'escola
  - Introduir l'hort dins del currículum escolar com una eina transversal de treball interdisciplinari.
  - Establir diferents nivells de treball de l'hort per tal d'implicar els diferents cicles del centre i potenciar la interacció i la cooperació entre ells.
  - Prendre l'activitat de l'hort com una eina d'intercanvi i contacte entre els membres de la comunitat educativa
- Conèixer i compartir recursos adients.
- Conèixer i compartir experiències de centres: infantil, primària i secundària

#### Programació:

Sessió	Horari	Continguts	Lloc
Sessió 1 Dilluns, 19 d'octubre	17,30 – 19,30h	Sessió teòrica (Joan Solé, ROADA)	CRP
Sessió 2 Dilluns, 2 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió pràctica 1 (Joan Solé, ROADA)	Centre a determinar
Sessió 3 Dilluns, 16 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió pràctica 2 (Joan Solé, ROADA)	Centre a determinar
Sessió 4 Dilluns, 30 de novembre	17,30 – 19,30h	Sessió pràctica 3 (Joan Solé, ROADA)	Centre a determinar
Sessió 5 Dilluns, 18 de gener	17,30 – 19,30h	Sessió teòrico-pràctica: Projecte sobre el banc de llavors de varietats de l'Horta de Lleida (Joan Muntané)	Centre a determinar
Sessió 6 Dilluns, 1 de febrer	17,30 – 19,30h	Sessió de presentació d'experiències de diferents centres (Laia Roca i centres)	Centre a determinar
Sessió 7 Dilluns, 15 de febrer	17,30 – 19,30h	Cloenda del curs Sessió de repàs, dubtes,... de cara a l'hort de primavera / estiu (Núria Galindo)	Centre a determinar

Continguts més detallats (sessions 1-4), a càrrec de Joan Solé:

**JOAN SOLÉ MERCADÉ. Formador i educador ambiental. Llicenciat en biologia i expert en horts escolars biològics**

Dirigeix des de 1998 ROADA - Equip de Serveis d'Educació Ambiental, projecte interdisciplinari que treballa l'educació ambiental en diferents àmbits (crèdits de síntesi per l'ESO, assessorament tècnic, formació de professorat, cicles de conferències, cursos per centres cívics, itineraris de natura...). És assessor i formador de projectes escolars relacionats amb la biodiversitat i els horts ecològics dels programes d'Agenda 21 Escolar, Escoles Verdes i programes de formació per mestres i professors i coautor del llibre L'hort escolar. Guia pràctica d'horticultura ecològica editat per l'Ajuntament de Barcelona.

- Sessió 1 (tèorica)

**1. Introducció a l'agricultura ecològica**

- Conceptes bàsics i aspectes clau per al correcte funcionament d'un hort i un jardí ecològic: la terra, les plantes i la fauna.

**2. Planificació i organització de l'espai**

- Disseny i distribució.
- Enjardinament de l'entorn.
- Usos de l'espai.

**3. Plantejament pedagògic i de gestió**

- El treball previ: diagnosi, actuacions necessàries i recursos disponibles.
- Organització i gestió del projecte.
- Passos a seguir per a la posada en marxa de l'hort. Criteris per planificar les accions durant el curs escolar.
- Organització d'un grup gestor d'alumnes que actiu amb autonomia. Concreció de les funcions. Relació amb la resta d'alumnat del centre.
- Pla de comunicació.
- L'hort escolar des de la mirada competencial del nou currículum.
- Pla de comunicació.

**4. Recursos bibliogràfics i a internet**

- Sessions 2,3 i 4 (pràctiques)

**5. Treballem sobre el terreny**

- Planificació de la parcel·la de cultiu.
- Identificació i ús d'eines i estris bàsics.
- Preparació i fertilització de la terra. Tipus d'adobs orgànics.
- Organització del cultiu aplicant sistemes d'associació i rotació de cultius.
- Sembra directe de llavors.
- Cultiu a partir del planter.
- Preparem el nostre propi planter (sembra en llavorer).
- Control i seguiment de les necessitats de reg. Reg manual i localitzat automàtic.
- Control de la salut de les plantes: identificació dels problemes de les plantes, prevenció i tractament de plagues i malalties a partir de productes naturals. Preparació i ús de productes fitosanitaris. Paper de la fauna auxiliar.
- Tècniques bàsiques de poda i preparació d'esqueixos.
- Organització i seguiment del compostatge.

## **Aprofitament didàctic de l'hort escolar**

Grup de treball adreçat als centres que ja tenen una certa experiència en projectes d'hort escolar, per tal d'intercanviar experiències i aprofundir en l'aprofitament didàctic de l'hort.

Inicialment, es proposaran dues dates de trobada per al primer trimestre i el grup de participants acordarà la periodicitat i el calendari de les seves trobades per a la resta del curs.

## **Segon trimestre (avançament)**

### **Específic**

#### **Treballem l'energia**

Taller adreçat a centres de primària (especialment cicle superior) on es presentaran propostes pràctiques de treball al voltant de l'energia, per tal que després es puguin aplicar al centre.

Dates: febrer – març 2010.

Total durada: 6h (3 sessions de 2h)

Horari: de 17,30 a 19,30h

A càrrec de: Agència de l'Energia de Lleida

#### **Estalvi energètic i energies renovables**

Taller adreçat a centres de secundària on es presentaran propostes pràctiques de treball al voltant de l'energia, per tal que després es puguin aplicar al centre.

Dates: febrer – març 2010.

Total durada: 6h (3 sessions de 2h)

Horari: de 17,30 a 19,30h

A càrrec de: Agència de l'Energia de Lleida

#### **L'horta de Lleida a l'escola**

Seminari de treball adreçat als centres interessats en treballar aspectes relacionats amb l'Horta de Lleida, la sostenibilitat i l'alimentació a l'escola (els productes locals i de proximitat, els aliments ecològics,...) i les experiències i propostes al voltant d'aquest temes (esmorzars, menjador escolar,...) i altres iniciatives (relació amb l'hort escolar,...).

Dates: gener - febrer – març 2010.

Total durada: 8h (4 sessions de 2h)

Horari: de 17,30 a 19,30h